

УДК 614.8

*Самарець І., група ЦБ-20, факультет цивільної інженерії та екології
Науковий керівник: Мацук З.М., к.т.н., доц. кафедри ОПЦтаТБ*

Придніпровська державна академія будівництва та архітектури

ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УЧНІВ ТА ПРАЦІВНИКІВ ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ В ОСОБЛИВИЙ ПЕРІОД

Війна поставила перед українським суспільством низку першочергових питань щодо захисту цивільного населення. За даними МОН, лише за перший рік війни, загалом постраждав 3051 заклад освіти, з них 420 були зруйновані повністю [1]. Майже половина з них - загальноосвітні школи. Так, станом на 23 січня 2023 року було пошкоджено 1259 шкіл, а 223 – було повністю зруйновано [1-2]. Масштаби і характер втрат освітньої інфраструктури ЗЗСО України у 2022 р. проілюстровано на рис. 1.

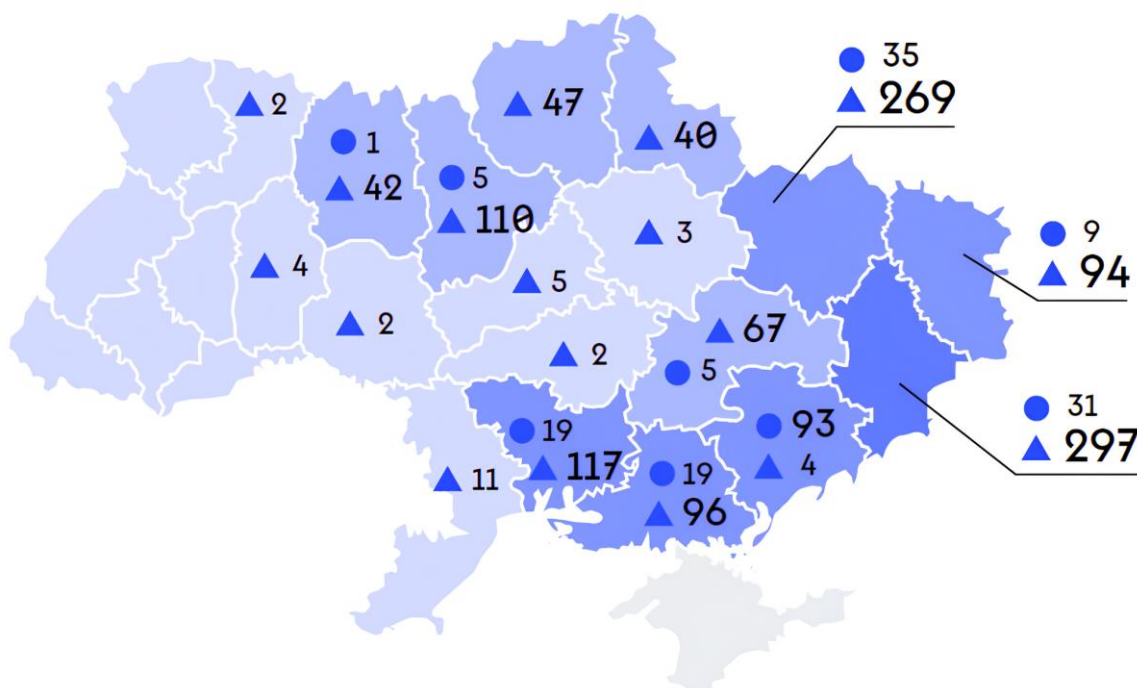

Рисунок 1 – Масштаб і характер втрат освітньої інфраструктури ЗЗСО

● – зруйновано об'єктів; ▲ – пошкоджено

За підсумком проведених досліджень встановлено, що причинами руйнувань і втрат в освітній інфраструктурі ЗЗСО були воєнні дії, під час яких школи були безпосередньою ціллю атаки або зазнавали супутньої шкоди, а також мародерство [3]. Серед описаних під час інтерв'ю постраждалих і очевидців причин руйнувань ЗЗСО основні – пряме влучання у будівлі закладів

ракет, снарядів бомб, куль великого калібру руйнування від осколків та уламків снарядів або бомб, вторинні пожежі тощо (див. рис.2). Відомо, що більшість будівель ЗЗСО було побудовано, свого часу, без урахування руйнівних наслідків вибухів боеголовки ракети або снарядів великого калібру тощо.

Рисунок 2 – Типові руйнування будівель і споруд ЗЗСО під час розвитку надзвичайної ситуації військового характеру

Зважаючи на ризики пов'язані з бойовими діями та з іншими підступними діями агресора, у 2022 році, законодавцем було внесено зміни до відповідних Законів, які закріпили обов'язковість наявності бомбосховищ при плануванні та забудові територій [4], як **безальтернативний**, з огляду на потужність застосованої агресором зброї, захід забезпечення цивільного захисту громадян України. **Але що робити з тими об'єктами ЗЗСО які вже існують?**

Згідно з нормами Кодексу цивільного захисту [5403-17] та Порядку створення, утримання фонду захисних споруд цивільного захисту, виключення таких споруд із фонду та ведення його обліку [138-2017-п] за забезпечення працівників закладів освіти та здобувачів освіти засобами колективного захисту (об'єктами фонду захисних споруд) відповідають (в межах повноважень) керівники таких закладів, через місцеві державні адміністрації та органи місцевого самоврядування.

Від керівників закладів освіти в умовах продовження правового режиму воєнного стану та нагальної необхідності швидкого виконання завдань щодо укриття учасників освітнього процесу в об'єктах фонду захисних споруд, вимагається:

- 1) привести у готовність до використання за призначенням згідно державних вимог щодо утримання та експлуатації наявні об'єкти фонду захисних споруд закладу;

2) визначити можливість укриття у таких об'єктах повного складу працівників і здобувачів освіти, з урахуванням цього визначити додаткову потребу у об'єктах фонду захисних споруд (кількість та місткість);

3) у разі відсутності на балансі (обліку) закладу освіти об'єктів фонду захисних споруд або встановлення додаткової потреби в них, **до моменту будівництва «капітальних споруд»**, використовувати (за можливості) для укриття учасників освітнього процесу закладу захисні споруди інших суб'єктів господарювання;

4) ініціювати, супроводжувати та забезпечувати процес проектування, будівництва, приймання в експлуатацію «капітальних» об'єктів-споруд цивільного захисту (бомбосховищ тощо). Приведення, новозбудованих об'єктів у готовність до використання за призначенням згідно державних вимог щодо їх утримання та експлуатації.

Зазначені об'єкти мають знаходитися на такій відстані від закладів освіти, що дозволяє провести організовану, безпечну та швидку евакуацію до них працівників та дітей у разі виникнення загрози. Згідно державних будівельних норм (п.п. 5.5. ДБН В.2.2-5:2023) така відстань повинна бути до 500 м, а з урахуванням наявного досвіду організації захисту населення в умовах збройної агресії МОЗ (за можливості) рекомендовано скоротити таку відстань до 100 м. Загальні вимоги до проектування споруд і інженерно-технічних заходів цивільного захисту у складі містобудівної та проектної документації встановлюють будівельні норми: ДБН В.1.2-4:2019, ДБН В.2.2-5:2023.

В усіх, без винятку, випадках під час прийняття рішення про будівництво захисних споруд цивільного захисту першим «фактором вибору» є радіус їх майбутньої пішохідної доступності. Проектна документація на будівництво споруд цивільного захисту має відповідати положенням законодавства, вимогам містобудівної документації, будівельних норм, правил та нормативних документів, обов'язковість використання яких встановлено законодавством. Слід пам'ятати, що виконання відповідних інженерних вишукувань є обов'язковою умовою для будь-якого проектування.

В процесі проектування об'єктів (споруд) цивільного захисту, як заходу підвищення рівня цивільного захисту учасників освітнього процесу, на усіх його етапах, необхідно застосовувати «**принцип адекватності ймовірностей**» [5] який враховує, в тому числі, ймовірність позитивного-компенсаційного впливу запобіжних заходів протидії визначеним і прогнозованим загрозам, в межах сучасних фахових понять, знань, уявлень і факторів та/або інших умов, які характеризують фактичний цивільного захисту об'єкту (системи).

ЛІТЕРАТУРА

1. МОН. Огляд поточного стану сфери освіти і науки України в умовах російської агресії (станом на січень 2023 року). URL: <http://surl.li/rukpr> (дата звернення 21.03.2024)

2. Міністерство розвитку громад і територій. Методика обстеження будівель та споруд, пошкоджених внаслідок надзвичайних ситуацій, бойових дій та терористичних актів. URL: <http://surl.li/rukqg> (дата звернення 21.03.2024)

3 Війна та освіта: Як рік повномасштабного вторгнення вплинув на школи. URL: <http://surl.li/haujw> (дата звернення 21.03.2024)

4. Верховна Рада України. Законодавство України. URL: <http://surl.li/ruktg> (дата звернення 21.03.2024)

5. Мацук З. М. Концепція безпеки та енергоресурсоефективності нафтогазової галузі України / З. М. Мацук // Український журнал будівництва та архітектури. – 2021. – № 4. – С. 46-57.

УДК 331.452+614.845

Свиридов П.О. студент гр. ЦБ-22мн, факультет ЦІтаЕ

*Науковий керівник: **Налисько М.М.**, д.т.н., проф. кафедри ОПЦтаТБ*

Придніпровська державна академія будівництва та архітектури

КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ ЯКОСТІ АУТСОРСИНГОВИХ ПОСЛУГ З ОХОРОНИ ПРАЦІ

В Україні є поширеним використання аутсорсингу в таких напрямках діяльності як фінансове, кадрове забезпечення, логістика. В останні роки одним із напрямів успішної діяльності організації є створення сприятливих та безпечних умов праці. Особливість полягає в тому, що за національним законодавством створення служби охорони праці передбачено тільки за чисельністю більше 50 осіб працюючих, тоді як при меншій кількості працюючих функції служби охорони праці стають обов'язком керівника або можуть виконуватися залученими кваліфікованими фахівцями із зовні [1].

Оцінка якості послуг у галузі охорони та безпеки праці працівників завжди була важливим і соціально значущим завданням. На цей час на національному нормативно-правовому рівні така оцінка не передбачена. Адже відсутність контролю часто породжує неякісне виконання своїх зобов'язань як з боку організації, акредитованої на надання послуг у галузі охорони та безпеки праці, так і з боку роботодавців та працівників, які є споживачами таких послуг [2].

При визначенні критеріїв оцінки якості надання цього виду послуг застосовано підхід, що враховує трьох вигодонабувачів – державу, роботодавця та працівника (рис. 1).